



UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Tribunal Poenitentiae Sev Libri Dvo Prior De Poenitente Ut Reo Posterior De Confessario Ut Judice

Stoz, Matthäus

Anno M.DC.LXXXIX.

Art. 7. Praxis eliciendi Contritionem.

urn:nbn:de:hbz:466:1-37144

tur, juret, se tale crimen non patratum: & ita de incendiarijs statuitur *cap. Pessimam. 23. q. 8.* & de ijs, qui ab excommunicatione solvuntur, decernitur *cap. 10. 11. & 15. de sent. excommun.* ubi istiusmodi jurare jubentur, se staturos seu parituros mandato Ecclesiæ, pro damno satisfacturos, tale delictum non amplius commissuros, pœnitentiam injunctam impleturos &c. sed hæc ut Bonac. *de Excomm. D. 1. q. 3. n. 4.* notat, ad forum externum spectant, nec ad forum internum conscientiæ sunt trahenda: non enim pro Confessione ea est necessitas juramenti, cum sufficiat serium amplius non peccandi propositum: imò nec ad aliorum exemplum quidquam valeret occultum illud, quod intra Confessionem fieret, juramentum: ad quid ergo exigatur? nisi, ut dixi, in raro casu, quo credi potest esse medium accommodatum ad abstinendum à peccato.

ARTICULUS VII.

Praxis eliciendi Contritionem.

118. Quibus verbis aut internis mentis actibus Contritio formanda sit, ex hæcenus dictis facile est colligere. Verba quidem ad eam exprimendam non sunt necessaria, cum sola mente possit, & quidem in ictu oculi, imò unico momento: ut patet in Davide, qui vix unicum illud *peccavi Domino*, protulit, mox à Propheta Nathan illud consolationis plenum verbum invicem audivit: *Domine quoque transtulit peccatum tuum 2. Reg. 12.* si tamen verba adhibeantur (quod laudabile quoque est) ita profertenda sunt, ut cum ijs mens consentiat;

ne videlicet, dum labijs quis profiteretur, se sua peccata commissa detestari, ea mente adhuc probet: in quem sanè rectè detorqueri posset illud *Psalmi 77.* linguâ suâ mentiti sunt ei: cor autem eorum non erat rectum cum eo.

119. Circumferuntur quidem non pauca paradigmata, quæ passim & vulgò habentur pro perfectæ Contritionis actu; cum tamen revera non sint, eò quòd nitantur frequenter motivo Amoris erga DEUM, quem *Concupiscentia* appellant, & ad perfectam Contritionem non sufficere constat ex dictis n. 10. ut ergo forma Contritionis tum perfectæ, tum imperfectæ ad manus sit, utriusque unam vel alteram subjiciam, ut, si placeat, eam familiarem tibi reddas. Est enim consultißimum & sanctißimum, frequenter eam contritionem, quæ ex solo & puro DEI super omnia dilecti amore proficitur, elicere.

FORMA CONTRITIONIS PERFECTÆ.

120. Amabilissime Domine, Pater misericordiarum, & DEUS totius consolationis, qui propter nimiam, quâ nos diligis, charitatem, non vis mortem peccatoris, sed ut magis convertatur & vivat: doleo ex intimo corde, quòd te DEUM meum, Patrem amantißimum, quem super omnia amo, offenderim. Vellem ex animo, ut nunquam te offenderissem. Detestor omne peccatum, à me unquam commissum, & quodcunque aliud, super omniade-

refta-

testabilia, & quidem ideo, quòd sit contra te DEUM meum summè & infinitè bonum, quem amo iterum super omnia. Intuitu igitur meæ vilitatis, quæ offendit, & infinitæ bonitatis ac Majestatis, quæ offensa est à me, firmissimè statuo ac propono cum Divina tua gratia, omnia peccata devitare super omnia devitabilia, eorúmque occasiones declinare omnes; ea denique, quæ contra immensam bonitatem tuam commisi, in amaritudine animæ confiteri, & pœnitentiam, quæcunque injungetur, implere, sperans de bonitate ac misericordia, fidelitate ac veracitate Divina infinita, omnia peccata mihi remissum iri, & gratiam conferendam, ut bene vivam ac moriar, & tandem salvus fiam: quod, ut fiat, rogo te per merita Christi, beatissimæ illius Matris, omniumque Sanctorum. Amen.

A L I A.

121. O clementissime DEUS: pœnitet me ex toto cordis affectu, quòd offenderim te Dominum meum, quem amo super omnia: & propono firmiter, amplius non peccare, omnésque peccandi occasiones devitare, & sanctissimæ tuæ voluntati in omnibus placere. Et in satisfactionem peccatorum meo-

rum offero tibi passionem dilectissimi Filij tui Domini nostri JESU Christi, merita B. MARIÆ Virginis, & omnium Sanctorum, atque opera mea omnia, & totam vitam meam. Et confido in bonitate ac misericordia tua infinita, quòd per merita pretiosissimi sanguinis, ac sanctissimæ Passionis Filij tui, mihi remissurus sis omnia delicta mea, & gratiam uberem largiturus, qua vitam meam emendare, tibi que perfectè usque in finem servare valeam, Amen.

Alia, in qua specialiter notantur actus, qui ad eliciendam contritionem concurrunt.

122. Domine DEUS clementissime! firmissimè assentior *a.* ob Divinam revelationem, te esse infinitè bonum; &, cum talis sis, amo te ex toto corde super omnia. *b.* Firmissimè iterum assentior ob eandem revelationem, te esse infinitæ veritatis & fidelitatis in promissis, & in remittendis peccatis infinitæ misericordiæ ac bonitatis. *c.* Firmissimè denique assentior ob revelationem Divinam, me ob peccata à me unquam commissa esse detestabilem super omnia; & ideo etiam de estor memet super omnia detestabilia. *d.* quia ergo ab ultima mea Confessione & per omnem vi-

tam multis & magnis peccatis, te DEUM meum, summum & infinitum bonum ego omni modo detestandus offendi, doleo ex intimo cordis affectu & *e.* detestor, ô mi DEUS, omne peccatum à me unquam commissum, & hoc non alià de causa, quam quia tibi, DEUS meus, quem amo super omnia, displicet, *f.* Et idcirco etiam firmissimè statuo, imposterum amplius non peccare: *g.* in satisfactionem verò meorum peccatorum offer tibi acerbissimam Filij mortem pro me misero peccatore obitam, *h.* sperans, *i.* me illius intuitu veniam omnium delictorum impetraturum. Amen.

a. Actus fidei. *b.* Actus amoris DEI super omnia. *c.* Actus spei. *d.* Detestatio sui. *e.* Dolor de peccatis. *f.* Repetitio amoris DEI. *g.* Propositum non peccandi. *h.* Oblatio meritorum Christi pro satisfactione peccatorum. *i.* Repetitus actus spei.

Alia brevior, in qua rursus specialiter notantur actus, qui ad contritionem concurrunt.

123. Benignissime DEUS, qui culpà offenderis, & pœnitentiã placaris, *A.* pœnitet me ex toto corde, *B.* quod offenderim te Dominum ac DEUM meum, *C.* quem amo super omnia; & propono firmiter, amplius non peccare, omnès-

que peccandi occasiones devitare, & tibi in omnibus cum Divina tua gratia obsecundare. *D.* Et in satisfactionem peccatorum meorum offero tibi satisfactionem sacratissimam JESU Christi Filij tui, ac Domini nostri. *E.* Et confido in bonitate & misericordia tua infinita, quòd per merita ejusdem Christi Filij tui remissurus mihi sis omnia delicta mea, *F.* & gratiam uberem largiturus, quã vitam sanctè instituere, tibi que perfectè usque in finem servire valeam. *G.* Per eundem Christum Dominum nostrum. Amen.

A. Actus fidei. *B.* Dolor de peccatis. *C.* Amor DEI super omnia. *D.* Propositum de futuro. *E.* Oblatio sui per Christum. *F.* Spes veniæ per Christum. *G.* Petitio gratiæ Divinæ, sine qua nihil boni, quameunque modicum sit, possumus præstare.

Alia adhuc brevior.

124. Doleo, ô pijsime & amabilis DEUS, quòd ego te Dominum meum & DEUM meum, quem amo super omnia, unquam offenderim, firmiterque statuo, omnia peccata eorumque occasiones devitare, confiteri & pœnitentiã, quæ injungetur, implere. Et confido ab infinita bonitate tua per Christi merita, ejusque pretiosissimum sanguinem pro me effusum, omnia peccata mihi remittenda, & gratiam conferen-

ferendam, quã vitam meam emendem, & in sanctissimo tuo servitio in finem perseverem.

Alia adhuc brevior & facilior.

125. Detestor ex animo omnia peccata mea propter DEUM meum, quem amo super omnia, & doleo à me unquam offensum esse, emendationemque in futurum propono.

Brevissima cum proposito implicito.

126. Displicet mihi, unquam me peccasse, quia feci contra te, DEUS meus bone, quem ex toto corde amo super omnia.

ACTUS ATTRITIONIS.

127. Pœnitet me, unquam peccasse contra DEUM meum, omnium delictorum meorum justum vindicem.

128. Possunt mala, quæ DEUS propter peccata alicui inferre potest, magis explicatè exprimi, in hunc ferè modum: Doleo de peccatis meis, quia DEUS me propter illa æterna beatitudine privare potest: *vel:* gratiã & jure æternæ felicitatis exuere: *vel:* inferni æternâ, *vel:* temporali purgatorii pœna; *vel:* alio temporali malo infamiæ, mortis, parentum &c. affligere: *vel:* quia per illa anima mea in conspectu DEI detur-

patur, sit exosa DEO &c. & propono emendationem in futuro.

129. Sed quòd motiva, ob quæ elicitur attritio, fuerint generaliora, eò etiam ad plura se porriget peccata. Et ideo expedit, ut attritio temper eliciatur subtractione tam universali, ut omnia peccata commissa complectatur, juxta ea, quæ suprã n. 37. & n. 69. diximus. Alioquin si motivum fuerit tantum particulare, super unum duntaxat peccatum mortale cadens, alius novus dolor addendus erit, qui reliqua quoque peccata mortalia attingat, ne aliàs Confessio ob defectum sufficientis doloris vel propositi reddatur invalida. Neque enim fieri posse existimo, ut in eadem Confessione, in qua plura peccata mortalia exponuntur, dolor ita dividatur, ut cadat super unum tantum; reliqua verò ne virtualiter quidem eo contineantur; sic enim, meo quidem iudicio, est nulla ob affectum saltem habitualiter ad quædam peccata mortalia perseverantem. Sed hoc ulterius discutiendum Theologis Scholasticis relinquo; hi enim ex proprio munere exactius disputant, an dari queat Confessio valida, sed informis, hoc est, quæ, licet valeat, fructum tamen nullum confert.

Alia brevior.

130. Displicet mihi summopere, quòd DEUM, summum meum Benefactorem, meum Redemptorem, Glorificatorem &c. unquam offenderim: & statuo firmiter ab omni peccato imposterum abstinere.

Alia

*Alia brevissima cum proposito
implicito.*

Displicet mihi, peccasse, propter mala, quæ DEUS mihi infligere potest: vel: propter bona, quibus me privare potest.

131. Ex iis, quæ tota hac parte dicta sunt & explicata, potest Contritionis perfectæ definitio concinnari, in hæc ferè verba: *Est actus charitatis, quo quis sua peccata omnia detestatur, quatenus sunt offensa vel malum DEI: vel quatenus ejus amicitia aut voluntati repugnant, cum proposito non amplius peccandi.* Dicitur I. *Actus charitatis*: non tam quòd sit actus à charitatis erga DEUM habitu, vel in ejus habitus defectu ab auxilio gratiæ Divinæ elicitus; sed potiùs, quòd sit imperatus ab eadem charitate, ita ut actus charitatis sit prior, quàm actus contritionis; ideo enim quis detestatur peccatum, quia est contra DEUM nobis super omnia dilectum. Nihilominus actus contritionis ita accipitur, ut utrumque actum contritionis & amoris includat. Porro hic amor debet esse amor amicitia; seu benevolentia; juxta dicta n. 10. Dicitur II. *quo quis detestatur*: per displicentiam causativam doloris. Unde facilè datur causa, cur nec DEUS, nec Beati dicantur habere pœnitentiam, etsi quàm maximè utriusque displiceat peccatum, ut purè DEO malum: quia utriusque etiam incapaces sunt doloris, qui alioqui nascitur velut effectus ex detestatione peccati commissi, velut ex causa. Dicitur III. *Sua peccata*: quia nullus dicitur propriè habere contritionem de

peccatis alienis, hoc est, à se non commissis: tendit nimirum contritio ad eum finem, ut ille ipse, qui eam elicit, DEO à se offenso reconcilietur. Dicitur IV. *Omnia*: quia hoc ipso, quòd peccatum unum mortale non deleatur, quin hoc ipso etiam cetera remittantur, necesse est, ut contritio cadat super omnia. Quin et si peccatorum omnium venialium remissio per contritionem quærat, eodem modo necessarium est, ut illa se ad omnia extendat; non enim fieri potest, ut per eum actum peccatum, quòd adhuc placet, vel perseverat habitualiter, remittatur. Dicitur V. *Quatenus offensa, vel malum DEI* &c. hoc enim ipso, quòd ex motivo charitatis, quæ erga DEUM ut summum & infinitum nostrum bonum; super omnia purè ratione sui amabile, versatur, proficitur contritio, non tantum omne bonum DEO velle debemus, quòd sit per actum amoris; sed etiam, quidquid illi malum est, vel displicens, per actum contritionis averfari & odisse; cum ejusdem virtutis sit, velle alicui bonum, & malum ei contrarium vel oppositum odisse & detestari.

132. E contrario verò Attritio sic describi poterit: *Est actus, quo quis detestatur peccatum, quatenus est offensa DEI summi nostri benefactoris, vel vindictæ peccatorum per pœnas instigendas.* Dicitur I. *Actus*; vel ex amore nostri, qui *Concupiscentia* vocari solet; vel ex timore pœnæ, non quidem servili, sed filiali, de quo supra n. 32. profectus. Dicitur II. *Quatenus est offensa DEI*: ut etiam dolor sit ad veniam à DEO impetrandam utilis, semper ad DEUM à nobis per peccata

peccata offensum respicere oportet. Quamcunque enim doleamus de peccatis, quatenus per ea parentes, Magistratum, Præceptores &c. offendimus, nunquam eorum remissionem obtinebimus, nisi ad DEUM quoque sint oculi nostri. Dicitur III. *Summi Benefactoris*: cum enim contritio necessario ex motivo charitatis, quam *amicitia seu benevolentia* appellamus, provenire debeat; dolor ille, qui ex amore nostrum promanat, ad perfectionem veræ Contritionis non potest pertingere. Restat ergo, ut sit actus Attritionis: præter hos enim duos dolores tertium, qui ad Confessionis Sa-

cramentum spectet, non novimus. Dicitur IV. *vel vindictis peccatorum per penas*: sive hæ sint æternæ in inferno, vel temporales in purgatorio perferendæ; quin & quæcunque alia mala v.g. infamia publica, suspendium, castigatio à parentibus aut Præceptoribus, morbi, fames &c. possunt esse motiva ad Attritionem sufficientia, modò apprehendantur, ut à DEO vindice peccatorum proveniunt; aliàs utique ad attritionem, quæ ad Confessionem requiritur, sunt inutilia. Sed de his modò satis: pergamus ad tertiam hujus Operis partem.

P A R S III.

DE CONFESIONE.

Hæc est altera Sacramenti Pœnitentiæ pars: prius tamen, quam eam pertractare aggrediamur, placet de ipsa Pœnitentiâ generatim nonnihil differere.

QUÆSTIO I.

De Pœnitentiâ.

1. Pœnitentiâ diversimodè accipitur: aliquando pro Virtute; aliquando pro Sacramento; aliquando pro Confessione, seu actuali sui accusatione coram legitimo sacerdote; aliquando pro contritione; aliquando etiam pro satisfactione. Nos hoc loco breviter dicemus de Pœnitentiâ, ut est Virtus, & Sacramentum; acturi postea de eadem, ut significat sui, quam dixi, accusationem: & tandem etiam de eadem, quatenus per
R. P. Stoꝝ Trib, Pœnit.

eam DEO offenso satisfacimus, & injunctam pœnam exsolvimus.

ARTICULUS I.

De Pœnitentiâ, ut est Virtus.

2. Pœnitentiâ prout est specialis & à ceteris omnibus distincta virtus, ex S. Thom. 9. 85. a. 1. ad 3. & art. 3. in hunc ferè modum describi potest. Est detestatio & dolor animi de peccato commisso, quatenus est offensa DEI, ex intentione eam abolendi & compensandi: vel: Est habitus inclinans ad actum, quo detestamur peccatum commissum, & de eo dolemus,
M